

до вимог часу методик і технологій, які б забезпечували його ефективність.

В. Г. Постовий

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ЗАСТОРОГИ НАСИЛЬСТВА В СУСПІЛЬСТВІ І СІМ'Ї

Насильство як суспільно-історичне явище в кожній країні детермінується цілим рядом факторів, з яких юридично-правові та соціально-педагогічні є найважливішими. Водночас, цілий ряд проблем актуалізують необхідність вдосконалення, як юридично-правової бази, так і механізмів практичної реалізації законодавства. Основними причинами проявів насильства в українських родинах є: соціально-економічні чинники, соціально-педагогічні чинники, психологічні чинники. Насильство в сім'ї зумовлює такі потворні явища, як: бездоглядність та безпритульність дітей, їх міжособистісні агресії та ставлення до дорослих, хвороби, бродяжництво; зростання кількості розлучень, байдужість і жорстокість батьків до дітей; формування насильницького менталітету нації, національний нігілізм, цинізм; жебракування, відсутність інтересу до праці, її знецінення і зневаги як основного засобу для життя; втрата вселюдських цінностей любові та взаєморозуміння, деградація особистості, втрата віри в людей і краще життя. Діти, які живуть у сім'ї, в якій є насильство, переносять цей негативний досвід у власне життя, відтворюють насильницьку модель поведінки батьків у власних родинах та суспільстві.

Запобігання насильству в сім'ї розпочато після прийняття Закону України "Про попередження насильства в сім'ї". Незважаючи на заходи з його реалізації, практика засвідчує недостатню ефективність системи попередження насильства в сім'ї, зокрема: недостатнього кваліфікованого кадрового забезпечення органів у справах сім'ї та молоді на рівні села, селища та міста взагалі; відсутність спеціально підготовлених фахівців як у державних, так і громадських організаціях; недосконалість системи надання допомоги потерпілим від насильства; недостатньої ефективності методів впливу на осіб, які вчиняють насильство в сім'ї; невирішеності питань щодо примусового лікування агресорів від алкоголізму та наркоманії за рішенням суду.

Багаторічні дослідження, які здійснювалися в Україні, їх системний аналіз та вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду з цих проблем дозволяє найбільш загально окреслити шляхи вирішення проблеми попередження насильства в сім'ї. З огляду на це варто здійснити такі заходи з удосконалення системи попередження насильства в сім'ї: вдосконалення законодавства у сфері попередження насильства в сім'ї, зокрема щодо: посилення санкцій до осіб, які вчиняють насильство в сім'ї, та встановлення строків їх адміністративного затримання; запровадження, як альтернативи, покаранню осіб, що вчиняють насильство в сім'ї, заміни покарання на обов'язкову участь у реабілітаційних програмах із залученням до громадських робіт, що допоможе знизити процес криміналізації; встановлення адміністративної відповідальності за пропаганду насильства та жорстокості; створення системи надання допомоги потерпілим від насильства в сім'ї та підвищення фахового рівня спеціалістів, які працюють у сфері запобігання насильству в сім'ї; здійснення моніторингу ефективності

реалізації Закону України “Про попередження насильства в сім’ї”.

В умовах сьогодення України першочерговим вбачається: запровадження широкомасштабної інформаційно-просвітницької та роз’яснювальної роботи з метою підвищення рівня правової культури населення та поінформованості про проблему насильства і його профілактики в сім’ї; запровадження державної статистичної звітності з питань попередження і профілактики насильства у всіх сферах життя суспільства і, зокрема, сім’ї. Проблема насильства є глобальною, і може бути вирішуваною за умов: кадрового забезпечення шляхом введення в органах у справах сім’ї, молоді та спорту на всіх рівнях, відповідальних за роботу з попередження і профілактики насильства в сім’ї, визначення його функцій; вдосконалення законодавства з питань попередження і профілактики насильства в сім’ї; забезпечення раннього виявлення сімей, в яких відбувається насильство або загроза його вчинення; створення банку даних кризових сімей; відкриття спеціальної телефонної лінії консультацій для запобігання насильству в сім’ї; забезпечення функціонування у кожному регіоні України закладів для жертв насильства в сім’ї; підвищення фахового рівня спеціалістів, які працюють у сфері запобігання насильству в сім’ї.

Недостатньо дослідженою в педагогіці сімейного виховання є проблема відповідальності дітей за скоєні порушення. Потребує морально-правового та кримінального вирішення проблема насильства дорослих, в т.ч. і батьків над дітьми. В посиленні профілактики насильства в сім’ї в сучасних умовах гуманізації суспільних відносин вважаємо за доцільне: надання інформаційних послуг населенню; інтенсифікація діяльності ЗМІ з питань запобігання насильству в сім’ї (телевізійні та радіо-ролики, друкована продукція тощо); проведення тренінгів та семінарів з питань протидії насильству в сім’ї у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах; створення та забезпечення функціонування у мережі Інтернет тематики протидії насильству у сім’ї; запровадження систематичного збору інформації щодо виконання положень Закону України “Про попередження насильства в сім’ї”. Стратегією і тактикою застороги насильству в сім’ї є повноцінна і духовно багата робота з особистістю як дітей, так і дорослих. Тільки за таких умов ми можемо говорити про подолання насильства в сім’ї і суспільстві, коли найвищі духовні цінності людства стануть надбанням особистості нашого часу.

Л. П. Примачок

ВИХОВАННЯ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ РОЗРАДИ ЯК ДУХОВНОЇ ЦІННОСТІ

Кардинальні зміни, які переживає сьогодні Україна, актуалізують увагу до проблеми духовності особистості, формування її духовних цінностей. Адже саме духовні цінності людини визначають життєдайні імпульси людяності, гуманності, справедливості, милосердя, розради; цей світ виражає міру усвідомлення людиною сутності власного буття та свого місця й призначення. Це справляє безпосередній вплив не лише на існування особистості, а й на духовне життя суспільства. Реалії сучасного українського суспільства характеризуються руйнацією звичних цінностей, відсутністю чіткої перспективи майбутнього. За цих умов людині важко не втратити свою